

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318206545
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8318206545.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. G. D.X., H. XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Ú. S., K. N. B. Q. D., S. K., dieťa rodičov: matky Z. S. D., H. XX.XX.XXXX, C. O. O. XXXX/X, K., právne zastúpenej Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom Hlavná 50, Prešov a otca A. D., H. XX.XX.XXXX, C. H. S. XXX/X, H., právne zastúpeného Mgr. Martinom Hurtajom, advokátom, Štefánikova 15, Nitra, v konaní o zmenu úpravy styku, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 8P/425/2018-236 zo dňa 18.09.2020, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom na začatie konania domáhala zmeny úpravy styku maloletej s otcom nasledovne: Otec je oprávnený stretávať sa s mal. G. v párnom týždni v kalendárnom roku (i) v piatok v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod., (ii) v sobotu v čase od 09.00 hod. do 11.00 hod. a od 14.00 hod. do 17.00 hod. a (iii) v nedeľu v čase od 09.00 hod. do 11.00 hod. a od 14.00 hod. do 16.00 hod., v každom dni za prítomnosti matky. Otec si maloletú v mieste jej bydliska prevezme a na tom istom mieste po ukončení styku maloletú riadne a včas odovzdá. Matka je povinná maloletú na stretnutia s otcom včas a riadne pripraviť a zabezpečiť jej odovzdanie.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Nitra č.k. 24P/352/2016-149 zo dňa 25.01.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 6CoP/21/2018-216 zo dňa 27.06.2018 vo výroku o úprave stretávania otca s dcérou tak, že je oprávnený sa s dcérou stretávať každý párný týždeň od soboty od 9.00 hod. do nedele do 17.00 hod. tak, že si maloletú u matky prevezme a po skončení stretnutia maloletú aj matke odovzdá. V nepárnom týždni je otec oprávnený byť s dcérou v kontakte prostredníctvom Viberu a to každý nepárny piatok od 17.00 hod. do 18.00 hod. za súčinnosti matky.

II. O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením.“

3. Rozhodnutie súd právne zdôvodnil ust. § 25 ods. 2 až 5, § 26 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „Zákon o rodine“), tiež poukazom na čl. 7, 8, 9 bod 3, čl. 18 bod 1, čl. 29 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

4. Súd zistil, že o úprave styku otca s maloletou G. bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu v Nitre č.k. 24P/352/2016-149 zo dňa 25.01.2018, a to v rozsahu každého párneho týždňa v piatok v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod., za prítomnosti matky, a v sobotu a v nedeľu v čase od 10.00 hod. do 17.00 hod., počas vianočných sviatkov každý rok 25.12. a 26.12. v čase od 10.00 hod. do 17.00 hod., bez prítomnosti matky.

5. V súčasnosti je maloletá vo veku viac ako štyroch rokov a doposiaľ upravené stretávanie je nepostačujúce. Súd posúdil dôvodnosť návrhu matky dokazovaním listinnými dôkazmi, ale aj znaleckým dokazovaním. Návrhy na doplnenie dokazovania, navrhované právnu zástupkyňou matky na poslednom pojednávaní, a to výsluchom účastníkov konania aj výsluchom partnera matky, súd zamietol, pretože vyjadrenia rodičov považoval za dostatočné pre zistenie skutočného stavu vecí. Styk otca s maloletou upravil tak, aby počas stretávania, matka prítomná nebola. Otec je spôsobilý na trávenie času so svojou dcérou, zároveň, maloletá má k otcovi vybudovaný pozitívny vzťah a tento je treba ďalej rozvíjať za pomoci druhého rodiča, ktorý tomuto stretávaniu má napomáhať.

6. O trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením.

III. Obsah odvolania matky

7. Proti výroku I. rozsudku podala odvolanie matka, namietajúc postup súdu, ktorým jej mala byť odňatá možnosť vyjadriť sa k danej právnej veci a znaleckému dokazovaniu. Súd zamietol návrh matky na vykonanie dokazovania, považujúc vyjadrenia účastníkov konania za dostatočné pre zistenie skutočného stavu vecí, tiež nepovažoval za potrebné vykonať dôkaz výsluchom partnera matky. Dôkazným prostriedkom, o ktorý oprel súd svoj výrok o úprave styku, je znalecký posudok, ktorý však nemôže byť jediným dôkazným prostriedkom. Matka sa navyše k znaleckému posudku vyjadrila, súd jej podanie však nevzal do úvahy. V tomto smere je dokazovanie potrebné doplniť. Matka má ďalej za to, že maloletú je potrebné pripravovať na jej prenocovanie u otca dlhšie, aby jej neboli spôsobené traumy. V súčasnosti je preto prespávanie predčasné a určená úprava styku nereálna, keďže maloletá otca odmieta. Matka navrhla napadnutý rozsudok zmeniť tak, že otec bude oprávnený sa s dcérou stretávať každý párny týždeň v kalendárnom roku v sobotu a v nedeľu od 9.00 hod. do 12.00 hod a od 14.00 hod. do 17.00 hod. tak, že si maloletú u matky prevezme a po skončení stretnutia maloletú aj matke odovzdá, alternatívne rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Ustanovený opatrovník sa s napadnutým rozsudkom stotožnil. Podľa jeho názoru, len na základe vzájomnej komunikácie medzi rodičmi a adekvátnej prípravy maloletého dieťaťa zo strany matky na styk s otcom, a to aj za pomoci centra pre deti a rodinu, sa môže realizovať stretávanie otca s dcérou bez zbytočných emócií zo strany či už jedného alebo druhého rodiča.

9. Podľa vyjadrenia otca, súd rozhodol v najlepšom záujme dieťaťa a teda vecne správne. Vychádzal pritom nielen z vypracovaného znaleckého posudku, ale aj z vyjadrení účastníkov konania. Znalkyňa vylúčila akékoľvek patologické prejavy na strane otca, zároveň, dôvody, pre ktoré dcéra odmieta ísť s otcom, sú na strane matky, ktorá ju riadne nepripravuje na styk. Znalkyňa pritom opísala vzťah otca s maloletou ako pozitívny, prespávanie maloletej u otca zo soboty na nedeľu odporučila. Nie samotný priebeh styku, ale preberanie dieťaťa je jediným problémom. Návrh matky uvedený nevyrieši, len znásobí. Matka usiluje o prietahy v konaní, ako inak možno považovať jej návrh na zrušenie rozsudku pre opätovné vypočutie rodičov či partnera matky. Matka sa pritom vyjadrovala k veci na pojednávaniach aj písomnými podaniami, dôvod na vypočutie jej partnera neuviedla a ten nie je ani daný. Napadnutý rozsudok navrhol otec potvrdiť ako vecne správny.

10. V rámci odvolacej repliky matka uviedla, že zlepšenie vzťahu maloletej s otcom môže priniesť len odborná pomoc, na ktorej sa v súčasnosti pracuje za účasti L. K.. Vyjadrenie kolízneho opatrovníka nepovažuje za adekvátne, keď navrhol potvrdiť rozsudok, napriek tomu, že má vedomosť o

pretrvávajúcích problémoch ohľadne realizácie styku. Matka viackrát vyjadrila svoj nesúhlas so závermi znaleckého posudku, pretože nezohľadňujú najlepší záujem dieťaťa. Matka maloletú na styk s otcom pripravuje riadne, veľa sa s ňou rozpráva a motivuje ju. Súdom upravený styk však nepovažuje za súladný so záujmami maloletej. Víkendový styk s prespatím bude reálny vo vyššom veku maloletej, keď bude samostatnejšia a s otcom bude mať viac spoločných záujmov.

11. Doplnením odvolania matka namietala nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, tiež nezákonnosť a nepoužiteľnosť vypracovaného znaleckého posudku. Znalčka nebola oprávnená vypracovať znalecký posudok v predmetnej veci a zodpovedať v ňom na otázky, ktoré jej boli položené zo strany Okresného súdu Humenné, pretože nie je zapísaná v tom odvetví, ktoré by ju k tomu oprávňovalo. Závažne pochybil aj súd prvej inštancie, ktorý znalkyni položil neprípustné otázky, ktoré sú právnymi otázkami. Neexistuje teda žiaden relevantný dôkaz (zákonný a použiteľný), na ktorom by mohol byť založený napadnutý rozsudok, s poukazom na to, že súd nevykonal ani len výsluchy rodičov. Maloletá odmieta ísť na styk s otcom, resp. k otcovi, do ním zabezpečeného bytu, a preto nemá reálny základ ani to, aby maloletá prespávala u otca. Týmto skutočnosťami sa súd prvej inštancie nijako nezaoberal a vôbec neriešil otázku, čo je v záujme maloletej za takejto situácie, kedy matka maloletú riadne pripravuje na styk. Navrhla napadnutý rozsudok zmeniť tak, že otec bude oprávnený stýkať sa s maloletou každý párný týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 9:00 hod. do 17:00 hod. a nedeľu od 9:00 hod. do 17:00 hod. s tým, že otec maloletú prevezme v mieste bydliska matky a po skončení styku maloletú odovzdá matke v mieste jej bydliska.

12. Otec považuje doplnenie odvolania za povrchné. Znalecký posudok, ktorý vypracovala znalčka z odvetvia klinickej psychológie je zákonným dôkazom a znalčka bola plne oprávnená ho vypracovať. Na jeho vypracovanie mala dokonca lepšie predpoklady ako poradenský psychológ. Námietka matky v tomto smere je zavádzajúca, pretože navodzuje falošný dojem, že výlučne poradenský psychológ je oprávnený vypracovať znalecký posudok v konaní o úpravu styku. Nie je tomu tak. Pre zodpovedanie otázok existencie a dôvodov odmietania otca zo strany maloletej je lepšie odborne spôsobilý klinický psychológ a nie poradenský, pretože motiváciu dcéry v odmietaní otca, či vplyv matky a jej výchovného prostredia na dcéru v podobe priamej či nepriamej manipulácie, prináleží skúmať práve klinickému psychológovi. Okrem formálnej námietky matky mal. dieťať ohľadne oprávnenia znalckyne vypracovať znalecký posudok sa v doplnení odvolania nemožno dočítať nič o tom, prečo by mal byť posudok obsahovo nesprávny. Ani zmienka o tom, v čom konkrétne znalčka pochybila pri svojej práci. Ide pritom o znalčku s dlhoročnou praxou, ktorá pre súdy vypracovala množstvo posudkov v obdobných veciach. Odborné otázky, ktoré položil súd prvej inštancie znalkyni bola táto oprávnená a aj odborne spôsobilá zodpovedať.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné.

14. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

15. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, v ich vzájomnom vzťahu je však konflikt, ktorý presahuje do výkonu ich rodičovských práv a povinností. Zo spolužitia rodičov totižto pochádza mal. G., v súčasnosti zverená do osobnej starostlivosti matky, s otcom sa maloletá má stretávať podľa rozhodnutia súdu každý párný týždeň v piatok v čase od 16.00 hod. do 19.00 hod. za

prítomnosti matky, a v sobotu a nedeľu v čase od 10.00 hod. do 17.00 hod. bez prítomnosti matky. Aj pri takto upravenom styku maloletej s otcom, predmetný návrh podáva matka, domáhajúc sa toho, aby sa styk v ňou vymedzenom čase uskutočňoval za jej prítomnosti. Argumentácia matky je pritom založená na odmietaní otca zo strany maloletej, ktorá je po každom stretnutí údajne psychicky dekompenzovaná, a to až do tej miery, že matka má vážne obavy o jej zdravotný stav. Maloletá G. vzhľadom na svoj vek nie je pripravená stráviť s otcom takmer kompletnú časť jej bdelého dňa, bez prítomnosti matky. G. trpí separačnou úzkosťou, pre svoj pokoj a pohodu potrebuje cítiť blízkosť matky. Bolo by vhodné, aby kontakt s otcom prebiehal za prítomnosti matky, pretože niekoľkohodinové odlúčenia od matky môže separačnú úzkosť ešte viac prehĺbiť a oddialiť jej pomalé a prirodzené odznenie, uvádza matka z psychologického vyšetrenia maloletej zo dňa 14.08.2018.

16. Súd sa oboznámil s vyjadreniami účastníkov konania, napokon pre náležité zistenie situácie v rodine maloletej nariadil vo veci znalecké dokazovanie. Znalecký posudok č. X/XXXX vypracovala znalkyňa S.. C. X., zapísaná v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, psychológia dopravy. Podľa jej záverov má maloletá vytvorený k obidvom rodičom pozitívny citový vzťah, k otcovi však začína byť kontrolovaný, aby jeho preferovaním neublížila matke. Otca vidí maloletá menej často, preto sa o jeho pozornosť odmieta s kýmkoľvek deliť. Ani u jedného z rodičov neboli zistené priame snahy o negatívne ovplyvňovanie maloletej voči druhému rodičovi. Nepriame ovplyvňovanie sa deje na úrovni vyjadrení, počas ktorých je maloletá prítomná. Najpravdepodobnejším dôvodom odmietania otca zo strany maloletej sa javí kombinácia faktorov: možný pocit ohrozenia z odlúčenia matky, zmena bydliska, vnímanie prejavov matky a jej snahy o novú rodinu, konflikt otcov, pričom maloletá má k obom pozitívnu väzbu. Po ústnom výsluchu znalkyňa odporučila upraviť styk otca s maloletou každý párný týždeň v piatok od 16.00 hod. do 18.00 hod. a následne v sobotu od 09.00 hod. do nedele 17.00 hod..

17. Oboznamujúc sa s obsahom zápisnice o pojednávaní zo dňa 20.11.2019, právni zástupcovia rodičov zhodne navrhli, aby súd nariadil znalecké dokazovanie, keďže rodičia si nevedia pomôcť sami. Už podaním zo dňa 06.10.2019 otec navrhol ustanovenie znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých, pričom jeho návrh podporil na nasledujúcom pojednávaní aj ustanovený opatrovník. Napokon, súd prvej inštancie uznesením č.k. 8P/425/2018-148 zo dňa 18.12.2019 ustanovil do konania znalca, pričom z obdobia pred vypracovaním posudku ani po jeho vypracovaní, niet zo strany matky zmienky, resp. výhrady voči súdom zvolenému odvetviu, či odboru znaleckého skúmania. V preskúmanom prípade tak matka činí až v priebehu odvolacieho konania, po zmene svojho právneho zastúpenia. Rešpektujúc však ust. § 34 CMP, odvolací súd preskúmal dôvodnosť podanej námietky matky, a túto považuje za nedôvodnú.

18. Podľa argumentácie matky je predložený znalecký posudok nezákonný a v konaní nepoužiteľný, pretože ho nevypracoval znalec zapísaný v odvetví poradenská psychológia. Na podporu svojich tvrdení predložila matka vyjadrenie, ktoré má pochádzať od Ministerstva spravodlivosti SR, a z ktorého je zrejmé, že v odbore psychológia je na vykonanie znaleckého posudku v rozvodových konaniach, v konaniach o úprave styku dieťaťa s rodičmi, príslušný znalec zapísaný v odvetví poradenská psychológia. Vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti SR sa však netýka tejto konkrétnej veci.

19. Odvolací súd súhlasí s matkou v tom rozsahu, že podľa obsahového vymedzenia odvetví znaleckého skúmania sa ako vhodnejšie javí ustanoviť v predmetnom prípade do konania znalca z odvetvia poradenská psychológia. Hoc sa tak neudialo, odvolací súd pri posudzovaní použiteľnosti tohto dôkazného prostriedku vzal do úvahy spoločne zastrešujúci odbor Psychológia, obsahom ktorého je podľa prílohy č. 2 k vyhláške Ministerstva spravodlivosti č. 228/2018 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, poskytovanie odpovedí na príslušné odborné otázky v trestnoprávnom, pracovnoprávnom, rodinnoprávnom a vo vojenskoprávnom konaní. V civilnom procese sa ustanovuje znalec z odboru psychológia pri riešení otázok v rámci konania o rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa, úpravy rodičovských práv a povinností, úpravy styku, vyživovacej povinnosti, posudzujúc spôsobilosť rodičov vykonávať rodičovské práva a povinnosti. Správne v tomto kontexte poznamenal aj otec, že pre zodpovedanie otázok existencie a dôvodov odmietania otca zo strany maloletej je lepšie odborne spôsobilý klinický psychológ a nie poradenský, pretože motiváciu dcéry v odmietaní otca, či vplyv matky a jej výchovného prostredia na dcéru v podobe priamej či nepriamej manipulácie, prináleží skúmať práve klinickému psychológovi. Matka navyše skutočne namieta len formálne pochybenie pri ustanovení znalca, bez toho, aby rozporovala metódy znaleckého skúmania, ich odlišnosť od

postupu znalca zapísaného v odvetví poradenská psychológia, neuviedla ani, v čom by mala spočívať nesprávnosť záverov znalca, prameniaca z jeho zápisu v inom odvetví a podobne.

20. Ustupujúc však od procesného formalizmu, zaťaženého na odborné zdôvodnenie odvolacej námietky matky, hodnotí odvolací súd predložený znalecký posudok za použiteľný. Vypracovala ho totižto znalkyňa, odborne spôsobilá v odbore psychológia, so zameraním na osobnosť dieťaťa aj dospelého človeka. Relevanciu pritom nemajú len jej závery, ale aj samotný priebeh znaleckého skúmania, ktorý pozoroval vzájomnú interakciu maloletej s otcom, vypovedajúc dostatočne o kvalite a citovej hĺbke ich vzťahu. Maloletá po príchode otca do miestnosti spontánne k nemu bežala a s radosťou sa k nemu túlila. Začali sa spolu hrať a maloletá odmietala od otca odísť. Počas celého stretnutia neboli prítomné prejavy strachu, úzkosti alebo iných negatívnych reakcií. V prítomnosti matky bola však mal. G. nápadne manipulačná, na priame otázky, smerujúce voči osobe otca, sa odpovediam vyhýbala. K vzťahu rodičov možno z pozorovania znalkyne uviesť, že ich rozhovor bol konfrontačný, matka dokázala byť v prítomnosti bývalého manžela aj útočná. Na otázku znalkyne, či by jej ako druhému rodičovi stačil ňou navrhovaný styk s G., odpovedala, že samozrejme nie, pretože ona je matkou!

21. Rodičia pre vzájomné nezhody nie sú schopní samostatne riešiť konflikt ohľadne výkonu ich rodičovských práv a povinností, preto spolupracujú aj s odborníkmi, konkrétne s L. K.. V spise sa nachádza aj správa z prebiehajúcej spolupráce. Za obdobie od 11.12.2020 do 24.06.2021 sa zamestnanci centra s rodičmi stretli celkovo desaťkrát. Konzultácie v úvodnej fáze boli zamerané na zlepšenie komunikácie medzi rodičmi a na postup, ako malými krokmi dôjsť až k bezproblémovému styku otca s mal. G.. K stretnutiam dcéry s otcom za prítomnosti pracovníkov centra však nedošlo, keďže matka dňa 26.04.2021 prerušila spoluprácu zo zdravotných dôvodov. Na zorganizovanej prípadovej konferencii zo dňa 21.05.2021 sa rodičia dohodli na stretávaní sa otca s maloletou za prítomnosti pracovníkov združenia, dňa 31.05.2021 však matka opätovne požiadala o prerušenie spolupráce zo zdravotných dôvodov.

22. Zhrnúc doposiaľ uvedené, pre vzájomné nezhody rodičov je potrebné vo veci autoritatívne rozhodnúť spôsobom chrániacim najlepší záujem maloletej, nie záujmy niektorého z rodičov. Maloletá G. je v súčasnosti vo veku piatich rokov, zverená je do osobnej starostlivosti matky, otec sa na jej výchove podieľa len formou pravidelného styku, ktorý je však problematický. Matka uvádza odmietanie otca zo strany maloletej, ktoré dosahuje do takej miery, že sa negatívne prejavuje aj na zdravotnom stave maloletej. Na preukázanie svojich tvrdení matka predložila súdu správu z psychologického vyšetrenia maloletej v K., so sídlom C. XXXX/X, K., datovanú ku dňu 14.08.2018. V správe sa konštatuje separačná úzkosť maloletej, s návrhom priebehu kontaktu maloletej s otcom za prítomnosti matky. Za nedostatky tejto správy však považuje odvolací súd absenciu pozorovania interakcie maloletej s otcom, na zodpovedanie otázky, či aj v prípade ich vzájomnej prítomnosti by sa separačná úzkosť prejavila. Otec nemal pri tomto vyšetrení žiadnu možnosť sa vyjadriť k veci, odborníci pri skúmaní rodinnej situácie vychádzali len z tvrdení predostretých matkou. Opomíňať nemožno ani skutočnosť, že predmetná správa je už tri roky stará, od tej doby sa maloletá nepochybne citovo a duševne vyvinula, aj jej separačná úzkosť by mala byť zmiernená, veď napokon odlúčeniu od matky maloletá bola, resp. bude vystavená aj počas návštevy materskej školy.

23. Uvedené nedostatky správy z psychologického vyšetrenia však boli eliminované vypracovaním znaleckého posudku, ktorý obdobne ako správu z psychologického vyšetrenia, vypracoval odborník z odboru psychológie. Vzájomná interakcia maloletej s otcom pritom nenapovedá skutočnostiam tvrdených matkou. Odvolací súd nebadá prejavy odmietania otca zo strany maloletej, žiaden strach, úzkosť ani iné negatívne prejavy. Naopak, maloletá si spoločnosť otca užívala, prisvojovala si ho a odmietala od neho odísť. Znalec v správaní otca nevhliadol žiadne patologické prejavy, ktoré by racionálne argumentovali tvrdenia matky ohľadne odmietania otca zo strany maloletej. V tomto kontexte ani odvolací súd nezistil u otca vážne previnenia voči riadnej výchove maloletej, ktorý snád mohli dôvodit matkou tvrdené správanie maloletej.

24. Keďže v starostlivosti otca neboli zistené vážne nedostatky, nevidí odvolací súd dôvod, aby ho tak striktno obmedzil v styku s maloletou, ako to navrhuje matka. Prítomnosť matky počas styku otca s maloletou je kontraproduktívna, čo načrtávajú aj zistenia znalca z jeho pozorovania. V prítomnosti matky sa maloletá správa odlišne, nápadne manipulačne. Svoj vzťah s otcom kontroluje, aby tým neublížila matke, čo je samozrejme v rozpore s účelom styku, a teda udržiavaním a budovaním citových väzieb

maloletej s otcom. Ak je medzi maloletou a otcom vytvorená pozitívna citová väzba, pri už tak zúženom styku nerezidentného rodiča s dieťaťom, niet dôvodu určiť prítomnosť matky.

25. Odvolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti uznáva zásadnú rovnocennosť rodičov čo do výkonu ich rodičovských práv a povinností. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. Úloha oboch rodičov je v živote maloletého dieťaťa nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, že by tomu bolo inak v predmetnej právnej veci. Aj pri rozhodovaní o úprave styku platí, že právo oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov, ak je zverené súdom do starostlivosti len jednému z rodičov. Takéto usporiadanie je spravidla vždy v najlepšom záujme dieťaťa, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť preukázané.

26. Jedným z výrazných prostriedkov pre zabezpečenie spoluúčasti druhého rodiča na výchove a udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citového puta je osobný styk rodiča s maloletým dieťaťom. Úlohou rodiča je pochopiteľne, aby pri styku s dieťaťom len pozitívnym spôsobom uplatňoval svoju výchovnú úlohu. Na druhej strane, úlohou rodiča, ktorému je dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je so zreteľom na záujem dieťaťa na prospešnom styku s druhým rodičom vytvárať vhodné podmienky pre tento styk a to najmä vedením dieťaťa k správneému vzťahu k druhému rodičovi. „Byť spolu znamená pre rodiča a jeho dieťa jeden zo základných prvkov rodinného života, a to aj napriek nezhodám vo vzťahoch medzi rodičmi. Ako vyplýva z Dohovoru o právach dieťaťa, dieťa má právo udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi a obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa (čl. 9 ods. 3 a čl. 18 ods. 1). Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu vyplýva, že v záujme dieťaťa spravidla je, aby bolo v starostlivosti oboch rodičov, kde každý z nich poskytuje dieťaťu láskyplnú starostlivosť a každý svojim dielom prispieva k osobnostnému vývoju dieťaťa. Preto akékoľvek obmedzenie tohto aspektu rodinného života (styku medzi rodičom a dieťaťom), musí byť riadne a starostlivo odôvodnené, teda musí sledovať legitímny cieľ najlepšieho záujmu dieťaťa a byť tomuto cieľu primerané. Kritéria pre rozhodovanie o zverení dieťaťa do starostlivosti sa analogicky uplatnia aj v prípade rozhodovania o styku. V tomto ohľade všeobecne platí, že súdne konanie má byť vedené, a prijaté opatrenia majú byť učené vždy v najlepšom záujme dieťaťa (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa). Pokiaľ všeobecné súdy rozhodujú o úprave styku, je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov, a teda ak je rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti jedného z rodičov, potom by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stykať sa s druhým rodičom v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takáto úprava je spravidla vždy v "najlepšom záujme dieťaťa", pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané.... Vo všeobecnej rovine je možné súhlasiť s doktrínalnym záverom, že "styk by mal byť stanovený v rozsahu, ktorý umožní nerezidentnému rodičovi v dostatočnej miere participovať na bežných každodenných záležitostiach dieťaťa, rovnako ako na jeho voľnočasových aktivitách.“ (Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky, sp.zn. I. ÚS 955/15 zo dňa 14.03.2017).

27. Odvolací súd považuje už súdom prvej inštancie určený styk za pomerne úzky, ani zďaleka nepribližujúci sa zásade rovnocennosti rodičov pri výkone ich osobnej starostlivosti o maloletú. Samozrejme, tento prístup súdu k rozhodovaniu smie dôvodiť nízkym vekom maloletej a doposiaľ existujúca situácia v rodine maloletej, predovšetkým pretrvávajúci konflikt rodičov, odvolací súd však nemieni v ďalšom rozsahu zúžiť styk maloletej s otcom. Veď predsa, osobný styk sa realizuje len v necelých štyroch dňoch v mesiaci, s dvoma prespatiami maloletej u otca. Ak pritom z vypozerovanej interakcie maloletej s otcom nie sú zjavné negatívne prejavy, nie je žiaduce vynechať prespávanie maloletej u otca. Rodič je dieťaťu najbližšou vzťahovou osobou, pričom trávenie času v rozsahu dvoch dní nepretržite je pre odvolací súd len akýmsi minimálnym štandardom rodičovského vzťahu. Odvolací súd vzal do úvahy aj tú skutočnosť, že otec má vytvorené podmienky pre trávenie času s maloletou. V mieste jej bydliska má otec prenajatý byt, čím maloletú nevystaví potrebe cestovania do miesta bydliska otca, súčasne je schopný maloletú v prípade potreby odovzdať matke aj pred skončením určeného styku. Jeho tvrdenia pritom nenasvedčujú len schopnosti, ale aj ochote tak urobiť, sledujúc záujem maloletej. Rozhodnutie súdu o úprave styku otca s maloletou sa pritom vyžaduje prijať v čo najkratšom čase, pretože u maloletej

sa prejavuje kontrola jej vzťahu s otcom, aby jeho preferovaním neublížila matke. V prítomnosti matky sa maloletá správa odlišne k svojmu otcovi, čo odvolací súd považuje za výrazné negatívum. Obidvaja rodičia sú v živote maloletej rovnako dôležití, preto kvalita ich rodičovského vzťahu nesmie byť priamo či nepriamo ovplyvňovaná iným spôsobom, než vlastnými emocionálnymi zážitkami. Vylučuje sa akákoľvek forma priamej či nepriamej manipulácie, deformujúca vzťah dieťaťa s rodičom, predovšetkým v ranom veku dieťaťa, kedy vzniknuté nedostatky možno následne len ťažko reparaovať. Maloletej je z toho dôvodu potrebné podľa možností vytvoriť čo najširší priestor na trávenie času s otcom, aby si sama o ňom utvorila obraz a prispôsobila tak svoje správanie k nemu.

28. V konečnom dôsledku za najväčší nedostatok v rodine nepovažuje odvolací súd vzájomný vzťah maloletej s otcom, ale rodičov samotných. Ich komunikácia je konfliktná až útočná, a ak je prítomná aj maloletá, nepochybne to nepriaznivo vplýva na jej zdravý duševný vývin. Prínosom v rodine smela byť odborná pomoc L. K., spolupráca s nimi však bola ukončená skôr, než mohli byť pracovníci centra prítomní styku maloletej s otcom, a to z dôvodu zdravotného stavu matky. Odvolací súd nemieni suplovať odborné medicínske posúdenie stavu matky, nie je však zrejmé, ako podpora maloletej na styk s otcom, za prítomnosti pracovníkov L. K., negatívne ovplyvňuje graviditu matky. Ak to má byť vzájomná prítomnosť rodičov, potom ukončenie spolupráce s centrom je bez vplyvu na zdravotný stav matky, pretože vždy je povinná maloletú na styk s otcom pripraviť a odovzdať ju otcovi, avšak už bez súčinnosti odborníkov, spôsobilých korigovať správanie rodičov. Tak či onak, komunikácia rodičov nesmie byť prekážkou vo výkone práva maloletej na osobnú starostlivosť zo strany obidvoch rodičov.

29. Za daného stavu považuje odvolací súd zistený skutkový stav za dostatočný pre rozhodnutie vo veci. Matkin návrh na doplnenie dokazovania nepovažuje odvolací súd za opodstatnený, sledujúci len oddialenie súdneho rozhodnutia. Účastníci konania sa v dostatočnom rozsahu písomne aj ústne vyjadrovali, pričom ak matka mala čo k veci povedať, mohla to vyjadriť v odvolaní a nadväzujúcich podaniach. Tie odvolací súd posudzoval a vyhodnotil ich ako nedôvodné. Prioritný bol pritom vzťah maloletej s otcom a ten mal odvolací súd dostatočne odpozorovaný pre účely preskúmania vecnej správnosti napadnutého rozsudku. V tomto smere nebol zistený nedostatok, preto odvolací súd potvrdil rozsudok v napadnutom výroku I. ako vecne správny, postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nezhliadol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).